



# Gens Propria

Mededelingenblad  
van de  
afdeling Kennemerland



---

Nr. 89

November 2017-04

---

Nederlandse Genealogische Vereniging

<b>De voorzitter aan het woord .....</b>	<b>3</b>
<b>Programma voor 2017 .....</b>	<b>3</b>
<b>Programma voor 2018 eerste halfjaar .....</b>	<b>3</b>
<b>Voorouder spreekuur.....</b>	<b>4</b>
<b>Agenda voor de Najaars-ledenvergadering van de afdeling op 22 november 2017 aanvang 19:30.....</b>	<b>5</b>
<b>Verslag ledenvergadering NGV Kennemerland .....</b>	<b>6</b>
<b>Begroting 2018.....</b>	<b>8</b>
<b>Ra-ra-ra wie ben ik, inleiding in de foto-rechercherings.....</b>	<b>9</b>
<b>'Persoonsbewijzen en stamkaarten' .....</b>	<b>11</b>
<b>Onderduikershol in Exloo .....</b>	<b>15</b>
<b>Onderzoek in Belgisch archieven.....</b>	<b>20</b>

Voorpagina; fotograaf in de 20<sup>e</sup> eeuw.

Gaarne ontvangen wij uw kopij zo  
spoedig mogelijk doch uiterlijk op

1 februari 2018

Het redactieadres van Gens Propria is  
Kostverlorenstraat 109<sup>a</sup> 2042PE Zandvoort.

E-mail: [I.j.d.jong@casema.nl](mailto:I.j.d.jong@casema.nl)

## **De voorzitter aan het woord**

De zomer die maar zo kort mocht zijn, ligt al weer ver achter ons. Het is nu november. Soms storm en veel regen. Dan is het niet aangenaam buiten.

Slecht weer kan ook zijn voordelen hebben. Je hoeft je niet schuldig te voelen als je uren lang achter de PC zit om je kwartierstaat met familiegeschiedenis te completeren en/of uit te breiden.

Het voelt wel een beetje raar, nu ik mij realiseer dat de laatste maand van mijn voorzitterschap is ingegaan. Ik heb immers ruim van tevoren aangegeven dat ik ermee zou stoppen, wanneer ik 75 jaar geworden zou zijn.

Tot heden heeft echter niemand zich gemeld om deze taak over te nemen, ook niet iemand die mee wilde lopen om zelf te ervaren wat het afdelingsvoorzitterschap binnen de NGV inhoudt.

Ik ben natuurlijk niet weg en nog steeds bereid een aspirant voorzitter goed voor te lichten.

Leendert de Jong

## **Programma voor 2017**

Voor de komende tijd hebben we weer een aantal interessante onderwerpen geselecteerd welke stuk voor stuk van belang kunnen zijn voor uw genealogie.

### **22 november woensdag**

Najaarsledenvergadering aanvang 19.30h.

Om 20.00h starten we met een voordracht over genealogisch onderzoek voor 1600 door de heer Denis Verhoef.

Denis vertelt over bronnen voor 1700. Deze bronnen komen steeds meer beschikbaar om de genealogie verder uit te breiden.

## **Programma voor 2018 eerste halfjaar**

### **10 januari woensdag**

De traditionele Nieuwjaars bijeenkomst; gelegenheid voor het geven van kleine presentaties. Iedereen wordt bij deze uitgenodigd wat te presenteren

## Gens Propria

---

### **28 februari woensdag**

Boek bespreking “De Bollenstreek” door Marca Bultink.

### **28 maart woensdag**

Nog geen definitief programma

### **14 april woensdag**

In verband met de landelijk vergadering van 21 april is de vaste 4<sup>e</sup> woensdag van de maand veranderd in de 3<sup>e</sup> woensdag.

De bijeenkomst begint om 19.30h met de voorjaarsledenvergadering en om 20.00h volgt een lezing van Paul Tjeertes met als onderwerp “De Nederlandse schutterij door de eeuwen heen”.

### **23 mei woensdag**

Nog geen definitief programma

De bijeenkomsten vinden plaats in Jeugdcentrum De Schakel, hoek Schoterweg/Pijnboomstraat in Haarlem-Noord (de ingang is aan de Pijnboomstraat 17).

Iedereen is van harte welkom. Dat geldt ook voor niet-leden.

Op het naastgelegen parkeerterrein kan vrij worden geparkeerd.

Mocht u overigens uw e-mailadres onlangs hebben gewijzigd, vergeet dan vooral niet om uw profiel daarop aan te passen, zodat u in het vervolg via onze eigen digitale nieuwsbrief met de meest actuele informatie op de hoogte wordt gehouden.

## **Voorouder spreekuur.**

De geplande dagen voor het voorouder-spreekuur tot einde dit jaar zijn als volgt:

5 december dinsdag

16 december zaterdag

Voor het eerste half jaar 2018 zijn de volgend dagen gepland:

2 januari dinsdag

20 januari zaterdag

6 feb. dinsdag en 17 feb. zaterdag

6 maart dinsdag en 17 maart zaterdag



**VOOROUDER**  
spreekuur

De Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) stelling Kennemerland organiseert in samenwerking met het Noord-Hollands Archief twee keer per maand een voorouder-spreekuur. Voorzitters van de NGV bieden een gratis help bij:

- Het bepalen van archiefonderzoek
- Het opsporen van stamboomonderzoek
- Het op gang brengen van vastgelopen onderzoek
- Koeken op internet

**Watmeer?**  
Elke eerste dinsdag en derde zaterdag van de maand van 10.00 tot 12.00 uur.

**Locatie**  
Noord-Hollands Archief, Janstraat 40, Haarlem.

Haarlem 1840

3 april dinsdag en 21 april zaterdag

1 mei dinsdag en 19 mei zaterdag

5 juni dinsdag en 16 juni zaterdag

In principe is het van 10.00h tot 12.00h, maar in het algemeen zijn wij tot 15.00h aanwezig. Het voorouderspreekuur vindt plaats in het Noord-Hollands Archief, Jansstraat 40, Haarlem en wordt georganiseerd samen met het Noord Hollands Archief. Het voorouderspreekuur wordt soms druk bezocht maar het komt ook voor dat er slechts een enkeling is.

Wij merken haast dagelijks dat er velen interesse hebben in genealogie of anders, gezegd men wil meer weten: waar kom ik vandaan.

Het voorouderspreekuur blijkt een goed middel te zijn om niet alleen de mogelijkheden voor het zoeken naar gegevens aan te geven maar ook te tonen wat de PC met internet ons allemaal kan bieden.

### **Agenda voor de Najaars-ledenvergadering van de afdeling op 22 november 2017 aanvang 19:30**

1. Opening en vaststelling van de agenda
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Verslag van de vergadering van 19 april 2017 (zie bladzijde 6)
4. Bestuur  
Zoals al vele malen aangegeven stopt Leendert de Jong vandaag als voorzitter! Er hebben zich echter geen kandidaten gemeld om het stokje van hem over te nemen. Het bestuur beraadt zich op de ontstane situatie. De voorzitterstaken zullen vooralsnog worden waargenomen door .....; waarbij Leendert gelukkig nog even -langs de zijlijn- blijft meelopen.
5. Begroting voor 2018 (zie bladzijde 9)
6. Algemene vergadering van het Hoofdbestuur op 25 november 2017 te Driebergen; de stukken voor deze vergadering zijn in te zien op de website van de NGV, en op de avond op de afdelingsbestuurstafel.

## **Gens Propria**

---

- Vaststellen wie als afdelingsafgevaardigde naar Driebergen zal gaan.
- a. instemming met het Werkplan NGV 2018
  - b. vaststelling van de begroting NGV 2018
  - c. vaststelling van de nieuwe contributie en bijdragen
  - d. benoeming van nieuw lid/nieuwe leden van het hoofdbestuur. De volgende leden worden voorgedragen: dhr. H. Klap, dhr. M.G.P.E. van der Voort en dhr. J.A.H. Boeren
  - e. kennisneming van de notitie 'De NGV op weg'.
7. Gens Propria
  8. Geplande activiteiten
  9. Rondvraag
  10. Sluiting

## **Verslag ledenvergadering NGV Kennemerland van 19 april 2017**

Aanwezig: 22 leden (inclusief 6 bestuursleden).

1. Opening en vaststelling van de agenda  
Om 19.30 uur opent de voorzitter de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom.  
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
2. Ingekomen stukken en mededelingen  
Afmeldingen van 4 leden, te weten mevr. C. Kemp, fam. v.d. Heul (2x) en Mevr. Vandewalle.
3. Verslag van de afdelingsledenvergaderingen 23 nov. 2016  
Het verslag wordt goedgekeurd.
4. Bestuur  
Er hebben zich geen nieuwe aspirant bestuursleden gemeld voor KNL. De voorzitter geeft aan eind van het jaar af te treden.
5. Financiën  
- Jaarrekening: geen opmerkingen.  
- Verslag kascommissie: de financiële administratie van 2016 is door de kascommissie goedgekeurd.

- Samenstelling kascommissie: Ko Lagendijk treedt af. Kees Heemskerk blijft aan en Hans van Felius is het nieuwe kascommissielid voor 2017.
6. Algemene vergadering Hoofdbestuur op 22 april 2017 te Driebergen
- Het nieuwe systeem voor contributie en lidmaatschap is uitgewerkt en gaat in 2018 in. Leden krijgen keuze voorgelegd.
  - Dhr. van Gestel treedt af als voorzitter. Hoofdbestuurslid dhr. Peter de Bruin is de nieuwe kandidaat voorzitter. Dhr. Broere is herkiesbaar.  
Leendert de Jong treedt op als afgevaardigde voor KNL. Goedgekeurd door de aanwezige leden.
7. Gens Propria  
Graag kopij blijven inleveren.  
Er is nog steeds behoefte aan iemand die op termijn de redactie kan overnemen.
8. Geplande activiteiten 2016
- Graag wensen opgeven t.a.v. lezingen.
  - Voorstel lezing over Aldfaer: er is geen interesse.
  - Er komt een dvd met 60 jaar GP voor de leden.
  - KNL is op facebook. Toch hebben nog zeer weinig leden zich aangemeld. Peter Perger doet veel moeite om interessante info op facebook te zetten. Voor veel leden is onduidelijk hoe facebook werkt en wat je er mee kunt doen. Voorstel: volgende afdelingsavond tijd besteden aan werking van facebook. Men mag ook altijd bestuursleden om hulp
  - Het Forteiland IJmuiden wordt beheerd door PWN; het kan op 2 dagen per maand worden bezocht. Zondag 4 juni is eerstvolgende gelegenheid. Dit is 1e pinksterdag. Kosten €12,50 incl. overtocht. Laat weten als iemand vervoer nodig heeft. VZ stuurt nieuwsbrief met info rond.
10. Rondvraag en sluiting  
Hans v. Veen stelt een lezing voor over de VOC, WIC of Compagnie van Verre.

## Gens Propria

Leendert stelt een lezing voor over de boven water gekomen brieven uit Engeland.

VZ sluit de vergadering met dank voor de inbreng van aanwezigen.

Marianne Kwant

## Begroting 2018

Begroting NGV afdeling Kennemerland 2018			
Boekjaar	2018	2017	2017
	Begroting	Begroting	Verwachte uitgaven
Begroting / Uitgaven			
Zaalhuur	€ 500,00	€ 500,00	€ 540,00
Lezingen			
a. vergoeding	€ 550,00	€ 550,00	
b. reiskosten	€ 100,00	€ 100,00	
Totaal sprekers			€ 600,00
3 Afdelingsperiodiek			
a. drukkosten	€ 1.936,00	€ 2.000,00	
b. verzendkosten	€ 850,00	€ 875,00	
c. overige kosten	€ -		
d. ontvangsten	€ -		
Totaal Afdelings-periodiek			€ 2.700,00
4. Bestuurskosten			
a. reiskosten			
b. vergaderkosten	€ 275,00	€ 300,00	
c. overige kosten	€ 175,00	€ 200,00	
Totaal Bestuurskosten			€ 475,00
5. Promotie-activiteiten	€ 50,00	€ 50,00	€ -
6. Bibliotheek en documentatie	€ 50,00	€ 50,00	€ -
7. Diversen			
Kosten betalingsverkeer	€ 50,00	€ 50,00	€ 50,00
<b>TOTAAL</b>	<b>€ 4.536,00</b>	<b>€ 4.675,00</b>	<b>€ 4.365,00</b>



## **Ra-ra-ra wie ben ik, inleiding in de foto-recherchering**

door dhr. Ed van Engeland, op 27-9-2017

Deze lezing beperkt zich hoofdzakelijk tot de studio- en portretfotografie gedurende de periode 1855-1915, dus ongeveer 60 jaar. Dit zijn de foto's die in de volksmond ook wel worden betiteld als "harde foto's" omdat de fotografische afdruk op kaartjes van (hard) kanton zijn geplakt. Kenners spreken liever van Carte-de Visite (of CdV) als ze het kleine formaat bedoelen, of Cabinet (als het de grotere foto's betreft).

Tot aan de eerste wereldoorlog was de fotografie hoofdzakelijk in de handen van professionals en foto's die tijdens de 19de eeuw zijn gemaakt door particulieren zijn derhalve vrij zeldzaam.

In het kader van deze voordracht richt de aandacht zich voornamelijk op de portretfotografie uit de fotosalons.

In 1854 kreeg de Fransman A.A. Disdéri patent op zijn idee om meerdere opnamen op één plaat te maken, waardoor de kosten aanmerkelijk minder werden.

Hij gebruikte een speciale camera waarmee het mogelijk werd om in één opname 4, 8 of 12 afbeeldingen op het negatief vast te leggen.

Hiermee konden vervolgens ook sneller (en dus goedkoper) een aantal afdrukken van het portret geproduceerd worden.

De afzonderlijke positieven van deze plaat hadden betrekkelijk kleine afmetingen (9x6 cm).

De overgrote grote meerderheid (ca. 98%) van de foto's die we in familiealbums, die voor 1914 zijn samengesteld, aantreffen zijn studioportretten.

We zien de "sitters" afgebeeld op hun paasbest, dikwijls met attributen die de geportretteerden hielpen een houding te vinden (en vast te houden) en in een soort context te plaatsen die eigenlijk geheel anders was dan hun huiselijke omgeving of arbeidsplaats.

## Gens Propria

---

We zien een rijk versierde stoel met bijzettafel, een bureau, hekwerk of balustrade of een zuil waarop men kan leunen of zitten.

Andere attributen als vazen, boeken, fotoalbums, planten, speelgoed of sportartikelen helpen vervolgens een bepaalde sfeer te creëren.



### De fotografische beroepsgroep

Er waren aanvankelijk geen amateurs (behalve enkele gefortuneerde liefhebbers).

De eerste daguerrotypes werden in Nederland gemaakt door rondtrekkende Duitse, Belgische of Franse fotografen, maar ook wel door ondernemende Nederlanders die het vak in Frankrijk hadden geleerd.

Het uitvoerige verslag van de lezing op 27 sep. 2017 is te vinden op:

Op de NGV site van de afd. Kennemerland, afd. verslagen en op Facebook:

<https://www.facebook.com/groups/631859916966887/files/>

## 'Persoonsbewijzen en stamkaarten'

Verslag van de lezing van John Rutte van 25 oktober 2017

John introduceert zichzelf, als komende uit een familie van veeboeren en melkhandelaren. Veel (zuivel)winkels werden in de nieuwbouwwijken door zijn opa Hendrik (Hein) Rutte gerealiseerd. Hierdoor was Hein de 'De Sierkan' telkens een stapje voor.

John was een jaar of zes toen hij begon met het verzamelen van oorlogscuriosa. Nu geeft hij al 25 jaar presentaties op scholen en houdt hij om de vijf jaar een tentoonstelling.

Inmiddels heeft hij ook diverse lezingen verzorgd.

Aan de hand van vele tientallen sheets neemt hij de aanwezigen mee door de crisis- en oorlogsjaren.

Tal van gescande of gedownloade documenten worden getoond, waaronder al dan niet vervalste Persoons Bewijzen, Bewijzen van Nederlandschap, Paspoorten (ook gratis), Kennkarten, Distributie Stamkaarten, inlegvellen en Bon-(zegel)vellen.

Door de hoge werkeloosheid in de crisisjaren (1930: ca. 150.000 en in 1935: ca. 600.000 op ca. 8 mio inwoners) en dreigende oorlogssituatie, ontstond er behoefte aan een identificatiebewijs en een distributiesysteem voor schaarse goederen.

Gemeenten werden m.i.v. Juli 1936 verplicht alle inwoners te registreren op een Persoonskaart (Besluit Bevolkingsboekhouding).

Deze werd bewaard in het bevolkingsregister van de woonplaats.

Een interdepartementale commissie kwam in maart 1939 met een nadrukkelijke aanbeveling voor het PersoonsBewijs (PB). De kabinetten Colijn (1937-1939) en De Geer (1939-1940) hielden dit vervolgens 'in beraad'. Eerst in juni 1940 werd het PB daadwerkelijk ingevoerd, maar de daadwerkelijke uitreiking vond pas plaats vanaf april 1941.

## Gens Propria



voorkant persoonsbewijs

Vanaf 1-10-1940 moest iedere Nederlander van 15 jaar of ouder zich kunnen legitimeren. Gezien het PB nog in voorbereiding was, werden er identiteitsbewijzen tegen betaling van 10 cent verstrekt.



achterkant persoonsbewijs

Jacob Lambertus Lentz (hoofd Rijksinspectie van het Bevolkingsregister) kreeg de opdracht om het PB te ontwerpen. Daartoe schreef hij een 400 blz tellende handleiding. Uitreiking van het PB was vanaf april 1941 op het gemeentehuis. Hiertoe diende men het volgende mee te nemen; oproepkaart (uitnodigingsbewijs) en twee pasfoto's.

Veel PB beveiligingskenmerken komen aan de orde, waaronder specifieke coderingen, watermerken, zegels, vingerafdrukken, tekstaccenten als de toevoeging 'Nederlands onderdaan' of 'Vreemdeling'.

Ook de aanmeldingsplicht van 'personen van geheel of gedeeltelijk Joodschen bloede', de razzia's en de deportatie komen aan de orde. Zo werd bepaald dat vanaf 23 januari 1942 op de PB's van joodse burgers twee grote J's moesten worden gestempeld. Vanaf 3 mei 1942 was het dragen van een 'Joden ster' verplicht.

Vanaf april 1943 kon een PB worden voorzien van een specifiek Brandweezegel.

De bezitter kon daar bepaalde rechten aan ontlenuen.

Voor genealogen is interessant dat op de PB's ook adreswijzigingen werden aangetekend, meestal als gevolg van evacuatie.

Het bevoegd gezag kon aantekeningen op het PB zetten, bijv. een verklaring in het kader van de geldzuiveringsactie (Lief tinck juli/september 1945).

Na de bevrijding werden de PB's vooralsnog gehandhaafd. Er kwam een 'Voorlopig Persoonsbewijs' voor degene die geen geldig PB had, of een met de gestempelde J's.

Met ingang van februari 1951 werd de legitimatieplicht ingetrokken. Doch per 1 juni 1994 werd deze weer ingevoerd.

### **Het distributiesysteem.**

Dat is bedacht door Ir. Stefan Louwes; zijn zorgen dateren al van 1934. De Distributiewet is van 1938 en in 1939 was het systeem gebruiksklaar. Kort na de Duitse inval in Polen (1-9-1939) werd er proefgedraaid; op 12 oktober ging suiker op de bon en de peulvruchten vanaf 5 november (tijdelijk).

Tal van Distributie Stamkaarten (DS) worden getoond. Baby's kregen een eigen stamkaart.

Ook bij de uitreiking van de 'Tweede Distributie Stamkaart' (TD 2 / 1e helft 1944) werd een nauwgezette administratie gevoerd.


## Gens Propria

Het aantal afgeknipte hoekjes (van de oude DS) moest gelijk zijn aan het aantal uitgegeven nieuwe TD 2's. Bij deze uitreikingsactie werd ook het PB op valsheid gecontroleerd. Als het PB in orde was, dan werd deze voorzien van een paars controlezegel, het zogenaamde 'Rauterzegel' met daarop een distributiekringnummer. Er waren 503 distributiekringen. Bij kinderen t/m 14 jaar werd het controlezegel op de TD 2 geplakt. Het (CDK) Centraal Distributiekantoor was gevestigd in Den Haag.

AANTEKENINGEN						
		a	b	c	d	e
GEGENSTANDEN	AA					
	AB					
	AC					
	AD					
	AE					
	AF					
	AG					
	AH					
	AI					
	AJ					
	AK					
	AL					
	AM					
NO. KOLEN- HARDELAAR	AN					
	AO					
	AP					
	AQ					
	AR					
	AS					
	AT					
	AU					
	AV					
	AW					
	AX					
	AY					
	AZ					

TWEDE DISTRIBUTIE STAMKAART		W	178 No 001527
NO. PERIODEWIJZIGING	705	V	907
NO. EERSTE DISTR. STAMKAART	1216		
OPDRACHT- NAAM	Belterman.		
VOOR- NAAM	Louisa Dina		
OP- GEBORTE DATUM	11 Jun '14	PLAATS	Amsterdam
WON- PLAATS	BEVERWIJK		
WON- PLAATS	Gestraat 10.		



Bonkaarten waren er in verschillende soorten en ingedeeld naar leeftijdsgroepen en geslacht.

Veel gemeenten hadden een Centrale Keuken waar houders van vet- of boterkaarten tegen inlevering van aantal bonnen (boter of vet, vlees en peulvruchten) en tegen een geringe vergoeding warme maaltijden werden verstrekt. Als gevolg van de gasafsluiting (november 1944) werden de Noodkeukens (in de volksmond gaarkeukens) ingericht. Deze Noodkeukens waren geen echte keukens, maar uitdeelposten. De uitdeelposten ontvingen de warme maaltijden van de Centrale

Keuken. De Centrale Keuken kreeg wel een beperkte gaslevering en kon voor de bevolking maaltijden bereiden. Zo had Beverwijk vier uitdeelposten, Heemskerk twee en Wijk aan Zee één.

Koffie was het laatste product dat 'van de bon' ging (14-1-1952). Het distributiesysteem is na begin 1952 in de ruststand gegaan en werd in 1973 (oliecrises) weer actief. Gevolg, benzine op de bon en autoloze zondag.

### **Onderduikershol in Exloo**

Tijdens mijn onderzoek naar mijn familie kom ik in het boekje Spitwa(a)rk van de Historische Vereniging Carspel Oderen een stukje tegen van familie die ondergedoken heeft gezeten tijdens de 2e Wereldoorlog.

Het gaat om Lambert Pruisscher en Hendrik Henderikus Klasens (neven van elkaar).

Harm Klasens (vader van Hendrik Henderikus Klasens) en Lammina Klasens (moeder van Lambert Pruisscher) zijn broer en zus.

**Lambert PRUISSCHER**, geboren op zondag 17 augustus 1924 te Odoorn, overleden op donderdag 25 juni 2009 te Exloo op 84-jarige leeftijd, gecremeerd op maandag 29 juni 2009 te Emmen, crematorium "De Meerdijk" om 14.30 uur. Zoon van Jan Pruisscher en Lammina Klasens.

Gehuwd op 21-jarige leeftijd op vrijdag 5 juli 1946 te Exloo met Tekie LEEUWINGA, 18 jaar oud, geboren op zaterdag 11 februari 1928 te Odoorn.



Uit dit huwelijk:

1. **Jan PRUISSCHER**, geboren op woensdag 18 december 1946 te Odoorn.

## **Gens Propria**

---

### **Hendrik Henderikus KLASENS,**

medewerker buitendienst van de gemeente Odoorn, geboren op woensdag 4 juni 1924 te Valthe (Odoorn), overleden op dinsdag 22 april 1975 te Valthe (Odoorn) op 50-jarige leeftijd. Hendrik Henderikus Klasens is overleden aan de gevolgen van de ziekte Multiple Sclerose (MS), een aandoening van het ruggenmerg en de hersenen, begraven op zaterdag 26 april 1975 te Valthe (Odoorn) om 13.00 uur. Zoon van Harm Klasens en Aaltje Ensing.



Lambert Pruisscher en Hendrik Henderikus Klasens hebben ondergedoken gezeten, omdat ze geen gehoor hebben gegeven aan de oproep van de Duitsers om in hun land te komen werken in de oorlogsindustrie, de zogenaamde Arbeitseinsatz.

Lambert Pruisscher heeft voordat hij zich schuil heeft gehouden in het Ten Havebos gedurende twee jaren daarvoor zich al schuil gehouden in de omgeving van Valthermond. Hij hield zich schuil in een oude schaftkeet, oorspronkelijk bestemd voor veenarbeiders.

Tijdens de oorlogsjaren werd Hendrik Henderikus Klasens veelal Sjors genoemd om zijn werkelijke naam te verhullen. Dit in verband met het oog op zijn veiligheid. Aanvankelijk was hij ondergedoken bij een familie Klasens in Valthe. Tot op heden nog niet duidelijk om welke familie Klasens het gaat. Daarna dook hij onder in het Ten Havebos.

### **In het bos**

Later hebben Lambert Pruisscher en Hendrik Henderikus Klasens zich schuil gehouden in het Ten Havebos. Het bos was in eigendom van de boerenfamilie Ten Have uit het Groningse Blijham. Het bos lag vlak achter de woning van Jan



Pruisscher en Lammina Klasens, aan de Valtherweg 20 te Exloo, even ten noorden van het recreatiepark De Hunzebergen.

Jan Pruisscher en Lammina Klasens zijn de ouders van Lambert Pruisscher.

De schuilplaats bestond in feite uit een heuvel met een kom in het midden.



Dit is de plek waar het hunebed heeft gestaan, die later als onderduikershol is gebruikt

Met platen werd de kom afgedekt. Heide en takken dienden als camouflage. De ingang werd afgesloten met een fietswiel waar tussen de spaken ook weer takken waren gevlochten.

Als het wiel op de ingang lag, kon men zo over de onderduikplaat heen lopen. Een verschil met de omgeving was in feite niet te zien. Deze omgeving was met hoge heidestruiken zeer dichtbegroeid en behalve een landwachter heeft men daar nooit iemand aangetroffen.

Mogelijk was er toch verraad in het spel, omdat het bestaan van de schuilplaats niet onbekend was. De aanwezigheid van deze landwachter bleef zonder gevolgen, hoewel de schuilplaats ook

## **Gens Propria**

---

bekend was bij een aantal inwoners van Exloo, die sympathiseerden met de NSB.

De schuilplaats bevond zich op een plek waar voorheen een hunebed heeft gestaan, hunebed nummer D31a.

Het hunebed D31a dat in 1843 was ontdekt, werd door Jansen in 1847 onderzocht.

De laatste stenen zijn kort daarop verdwenen. Het ligt aan de overkant van de weg.

Tegenover de grafheuvel gaat u het bospad in, kruist een afwateringsslootje en loopt zo'n 100 m door.

De laagte waar u doorheen loopt is het smeltwaterdalletje dat men vroeger voor de "haven van Hunsow" aanzag.

Zodra u aan de overkant van de "haven" bent gekomen ziet u aan uw linkerhand een heuvel in het bos liggen waar een paadje naar toe voert.

De heuvel heeft een duidelijk kratervormige opening, het resultaat van het werk van de 19de-eeuwse onderzoekers.

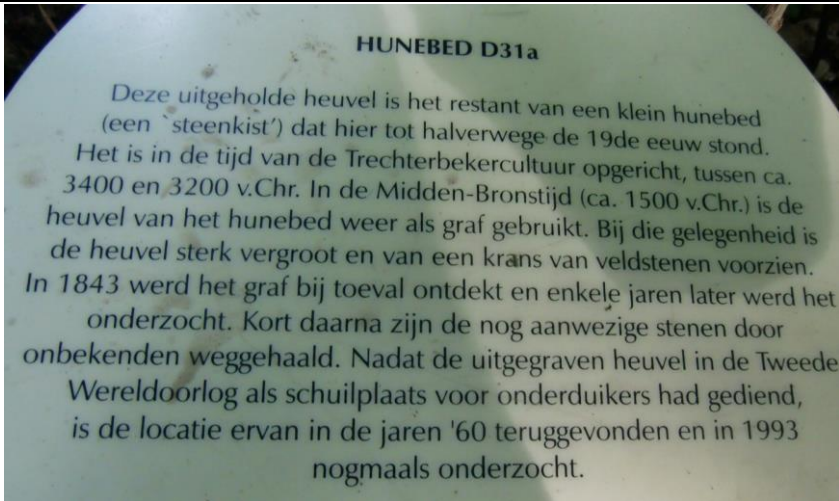
Later onderzoek, in 1993, wees uit dat het hunebed in feite een "steenkest" is geweest, een type graf dat in dezelfde periode als de hunebedden moet worden gedateerd maar dat uit veel kleinere stenen werd opgetrokken en maar voor een of slechts enkele doden bestemd was.

In de Bronstijd, omstreeks 1500 v.Chr., heeft men het (toen al eeuwenoude) graf opnieuw gebruikt voor een bijzetting en het geheel met een grote heuvel overdekt.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben onderduikers de krater in het Ten Havebos gebruikt als schuilplaats.

De archeologen die hier in 1993 onderzoek deden, vonden allerlei keukengerei als stille getuigen terug.

De plaats van het hunebed wordt aangegeven doormiddel van een plaquette.



### Verzorging vanuit het ouderlijk huis

De verzorging van Lambert Pruisscher en Henderikus Klasens vond elke dag plaats vanuit het ouderlijk huis door moeder Lammina Pruischer-Klasens.

Deze dagelijkse bezoeken waren uiteraard welkome onderbrekingen van de dagelijkse sleur. Het grootste deel van de dag werd overigens doorgebracht met kaarten.



Valtherweg 20  
huis van Jan Pruisscher en  
Lammina Klassens



Het Ten Havenbos  
In de rode cirkel het huis van  
Jan Pruisscher en Lammina Klasens

## **Gens Propria**

---

Drie weken voor de bevrijding werd Lambert Pruisscher - op weg naar zijn vader die in Veenhuizen gevangen zat vanwege het verkopen van Duitse brandstof (turf) - in Rolde aangehouden en toen bleek dat hij niet over de benodigde papieren beschikte, werd hij alsnog 'opgepakt', zoals dat toen heette.

Hij werd naar de SD in Assen aan de Iepenlaan overgebracht, waar hij niet alleen werd opgesloten, maar ook mishandeld. Uiteindelijk kwam hij terecht in een werkkamp in het Duitse Fürstenau, ten oosten van Lingen, niet ver van de Nederlandse grens, waar hij ook hier met een zekere regelmaat werd mishandeld. Na de oorlog keerde hij lopend terug. Zoals zo velen is ook hij niet ontkomen aan de psychische gevolgen van de ontberingen, die hij heeft moeten doorstaan.

Tijdens ons onderzoek zijn we te weten gekomen dat van het onderduiken in het bos van Lambert Pruisscher en Hendrik Henderikus Klasens een film is gemaakt:

Onderduiken 50 jaar na dato gemaakt door Aad Vink in 1995.

Zie link hieronder:

<http://www.amateurfilmplatform.nl/movies/av742-onderduiken-50-jaar-na-dato-vink-aan-camera-en-montage-vermoedelijk-1995>

Dit onderzoek zal nader worden toegelicht en de video presentatie zal worden getoond tijdens de nieuwjaars-bijeenkomst.

Gea Martijn

### **Onderzoek in Belgisch archieven.**

Tijdens een van de voorouderspreekuren kwam de vraag naar voren wat en waar je het beste kunt zoeken naar gegevens in België.

De aanleiding was dat we de geboorteakte van haar voorvader zochten, maar vele pogingen hadden niets opgeleverd.

Terwijl de vermelde gegevens in de bijlage van zijn huwelijksakte toch duidelijk waren.

Toch nog een poging gewaagd om de geboorteakte te zoeken op de achternaam van de moeder.

Toen bleek dat hij een zoon van een ongetrouwde moeder was.

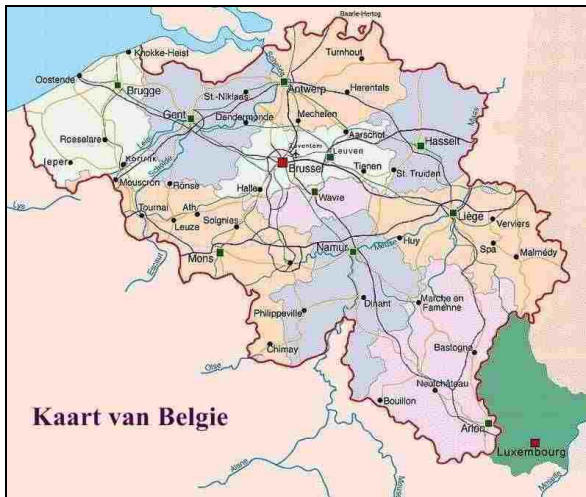
En ja, inderdaad, in de kantlijn stond netjes geschreven dat het kind bij het huwelijk van zijn ouders is geëcht.

En waar heeft dat huwelijk nu plaats gevonden: in Brugge.

Verder lezen maakte ons wijzer dat de vader een kermismedewerker was.

Dit vond de bezoeker minder leuk, maar ik heb dat niet begrepen. Er is toch niets mis met het werk bij een kermis.

In een van de vele afdelingsbladen, die van de afdeling Zuid Limburg, kwam ik het volgende verslag tegen wat ik U niet wil onthouden.



De rijksarchieven voor het Vlaamse gewest zijn gehuisvest in Leuven, Brugge, Beveren, Gent, Antwerpen en Kortrijk.

Die voor de Franstalige gemeenschap bevinden zich in Saint Hubert, Namen, Bergen, Doornik, Louvin la Neuve, Luik en Aarlen.

Dan is er nog het Hoofdstedelijk Gewest met het Algemeen Rijksarchief, het archief van het Koninklijke Paleis en het archief van Anderlecht.

## **Gens Propria**

---

Zoeken in de Rijksarchieven (Algemeen en provinciaal) gaat via de site [www.search.arch.be](http://www.search.arch.be) onderaan het scherm vindt U een overzicht parochieregisters burgerlijke stand.

Doorklikken brengt U naar een overzicht met beschikbare archieven per provincie. Met verder klikken vindt U een overzicht van de plaatsen in de provincie waarvan gegevens beschikbaar zijn.

Via een gekozen plaats komt u uiteindelijk bij de registers; het "oogje" rechts geeft aan dat er scans beschikbaar zijn. Om die gedigitaliseerde archiefdocumenten in te kijken, moet U wel ingelogd zijn en dient een vergoeding te worden betaald.

Voor u met deze Belgische site aan de gang gaat is het wellicht beter om eerst via de Nederlandse site [www.zoekakte.nl](http://www.zoekakte.nl) te gaan zoeken.

Ook daar vinden u als een plaatsnaam wordt aangeklikt een overzicht van de in die plaats beschikbare gegevens.

Buiten het feit dat hier in het algemeen inwoners van België zijn te vinden kent België ook een vreemdelingenregistratie.

### **Vreemdelingen**

Het betreft hier immigranten en gastarbeiders, deze zijn te vinden [via www.arch.be](http://www.arch.be), [www.felixarchief.be](http://www.felixarchief.be) en ook via [www.zoekakten.nl](http://www.zoekakten.nl), telkens onder de noemer vreemdelingendossiers.

Voor de mijnwerkers zijn er verschillende web-sites van/voor de mijnen met zetels in Waterschei, Zwartberg, Helchteren, Zolder, Winterslag, Beringen, Koersel, Eisden en Houthalen.

P.S.

Ook bij het artikel 'Twee eeuwen macht, malaise en migratie' is een lijst met archieven in Noord-Frankrijk en België opgenomen. Zie op de [website \[ngv.nl/wwwKNL/pictures/GP80-2015-3.pdf\]\(http://website.ngv.nl/wwwKNL/pictures/GP80-2015-3.pdf\)](http://website.ngv.nl/wwwKNL/pictures/GP80-2015-3.pdf) .

Leendert de Jong

## Bestuur afdeling Kennemerland

Voorzitter: **Leendert de Jong**  
Kostverlorenstraat 109a  
2042 PE Zandvoort  
Telefoon 023-5 71 31 13  
[l.j.d.jong@casema.nl](mailto:l.j.d.jong@casema.nl)

Secretaris: **Pim van Rhoon**  
Norholm 62  
2133 HL Hoofddorp  
Telefoon 06-39 69 6010  
[w.rhoon@outlook.com](mailto:w.rhoon@outlook.com)

Penningmeester: **Henk Timmers**  
Van den Vondellaan 7  
1985 BA Driehuis  
Telefoon 0255-76 90 26  
[henk@henktimmers.nl](mailto:henk@henktimmers.nl)

Lid **Marianne Kwant-van de Pieterman**  
Westbroekerweg 67  
1991 LX Velsbroek  
Telefoon 06-44 15 66 18  
[kwant.marianne@gmail.com](mailto:kwant.marianne@gmail.com)

Lid **Gea Martijn**  
Wijk aan Zeeërweg 184  
1972 NW Ijmuiden  
Telefoon 0255-51 46 14  
[marti518@planet.nl](mailto:marti518@planet.nl)

Lid **Peter Perger**  
Wijk aan Zeeërweg 184  
1972 NW Ijmuiden  
Telefoon 0255-51 46 14  
[peter.perger@planet.nl](mailto:peter.perger@planet.nl)

### Website

Webmaster: Kees Heemskerk  
Adres: <http://kennemerland.ngv.nl>

### Mutaties lidmaatschap

Postadres: NGV  
Bezoekadres:  
Kosterijland 3,  
3981 AJ, Bunnik.  
Postbus 50,  
3980 CB, Bunnik.  
Te.: 085-105199.  
[www.ngv.nl](http://www.ngv.nl)

## Helpdesk computergebruik Kennemerland

Onderstaand treft u de namen aan van degenen die bereid zijn u, voor zover mogelijk, de helpende hand te bieden. Als u met een van deze leden telefonisch contact opneemt, verzoeken wij u vriendelijk dit tussen 19.00 en 21.00 uur te doen, omdat de meesten van hen een gezin en/of een werkring hebben.

**GensData Pro**  
[www.gensdatapro.nl](http://www.gensdatapro.nl)

**ProGen**  
Kees Heemskerk 023 - 527 47 42

**Aldfaer**  
Kees Heemskerk 023 - 527 47 42

**HazaData**  
[www.hazagebruikers.nl](http://www.hazagebruikers.nl)

**Computerproblemen**  
Kees Heemskerk 023 - 527 47 42  
Willem van Warmerdam 023 - 538 19 97

### Gens Propria

Redactie: Leendert de Jong  
Johan Kuijzman  
Peter Perger  
Marianne Kwant

Redactieadres: Leendert de Jong  
Kostverlorenstraat 109a  
2042 PE Zandvoort  
[l.j.d.jong@casema.nl](mailto:l.j.d.jong@casema.nl)

De redactie stelt zich niet verantwoordelijk voor de inhoud van ondertekende bijdragen.

Overname van de gepubliceerde artikelen is toegestaan mits dit geschiedt onder volledige bronvermelding.

Door aanlevering van kopij verleent de auteur automatisch toestemming voor (her)publicatie – al dan niet in digitale vorm – van het aangeboden artikel door de redactie van Gens Propria. De auteur doet daarbij tevens afstand van elke mogelijke auteursrechtelijke vergoeding met betrekking tot de ingezonden kopij.



NGV afdeling Kennemerland  
Kostverlorenstraat 109a  
2042 PE Zandvoort